Datu valsts inspekcija

Elijas iela 17, Rīga, LV-1050, tālr. 67223131, e-pasts pasts@dvi.gov.lv, www.dvi.gov.lv

Valmieras novada pašvaldībai
nosūtīšanai e-adreses informācijas sistēmā

Lēmums

Rīgā, 20.11.2025. Nr. 1-2.3/23-DVI

Par Datu valsts inspekcijas 2025. gada 22. septembra lēmuma Nr. 2-2.2/55 apstrīdēšanu

[1] Datu valsts inspekcijā (turpmāk – Inspekcija) 2025. gada 20. oktobrī saņemts Valmieras novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) 2025. gada 20. oktobra apstrīdēšanas iesniegums "Par Datu valsts inspekcijas 2025. gada 22. septembra lēmuma Nr. 2-2.2/55 "*Par korektīvā līdzekļa piemērošanu*" apstrīdēšanu" (reģ. Inspekcijā 20.10.2025. ar Nr. 7-4.2/308-S; turpmāk – Sūdzība), ar kuru tiek apstrīdēts Inspekcijas 2025. gada 22. septembra lēmuma Nr. 2-2.2/55 *"Par korektīvā līdzekļa piemērošanu"* (turpmāk – Lēmums) nolemjošās daļas 1. punktu, ar kuru Pašvaldībai izteikts rājiens.

[2] Izvērtējot Sūdzībā minēto un Inspekcijas rīcībā esošos dokumentus, Inspekcijas direktore

konstatē:

[2.1.] 2024. gada 8. novembrī Inspekcija no Pašvaldības saņēma paziņojumu par personas datu aizsardzības pārkāpumu (turpmāk – Pārkāpums). Paziņojumā Pašvaldība informēja, ka saskaņā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "ZZ Dats", reģistrācijas numurs 40003278467 (turpmāk – ZZ Dats) sniegto informāciju Pašvaldībai, laika posmā no 2024. gada 29. oktobra līdz 2. novembrim nenoskaidrotām personām bija izdevies no vairākām interneta vietnēm nelikumīgi piekļūt Vienotās pašvaldību sistēmas (turpmāk – VPS) atsevišķām datubāzēm un iegūt šajās datubāzēs glabātos datus.

[2.2.] 2025. gada 29. janvārī Inspekcija Pašvaldībai nosūtīja vēstuli Nr. 2-4.2/110-N "*Par paziņojumu par personas datu aizsardzības pārkāpumu izskatīšanas virzību un pārbaudes uzsākšanu*", ar kuru Pašvaldība tiek informēta par nolūku pārbaudīt ZZ Dats un pārziņu ieviesto

tehnisko un organizatorisko pasākumu atbilstību Vispārīgās datu aizsardzības regulas[1] (turpmāk – Datu regula) prasībām un tika uzsākta personas datu apstrādes pārbaude[2], kuras ietvaros tiek veikti uzraudzības pasākumi paziņojumos minēto notikumu apstākļu noskaidrošanai un vērtēta ZZ Dats un pārziņu sniegtā informācija par Pārkāpuma rašanās cēloņiem un rīcību pēc tā konstatēšanas.

[2.3.] 2025. gada 14. februārī Inspekcija saņēma Pašvaldības precizēto paziņojumu[3], kas satur plašāku informāciju par notikušo Pārkāpumu, tostarp par skartajiem datiem, personu skaitu, kuru dati tiki iegūti, un iespējamajiem riskiem datu subjektiem.

[2.4.] 2025. gada 12. februārī Inspekcija Pašvaldībai nosūtīja vēstuli Nr. 2-4.2/172-N "*Par pārbaudes uzsākšanu un informācijas pieprasījumu*", informējot Pašvaldību, ka pamatojoties uz Datu regulas 57. panta 1. punkta a) un h) apakšpunktu un Fizisko personu datu apstrādes likuma (turpmāk – Datu likuma) 4. panta 1. punktu ir uzsākusi pārbaudi par Pārkāpumu, un pārbaudes ietvaros tiks noskaidrota ZZ Dats un pārziņu rīcības atbilstība Datu regulas 5. panta 2. punkta, 24., 28., 32. - 34. panta prasībām. Pamatojoties uz Datu regulas 58. panta 1. punkta e) apakšpunktu un Datu likuma 5. panta pirmās daļas 3. un 6. punktu, Inspekcija pieprasīja Pašvaldībai līdz 2025. gada 28. februārim rakstveidā izteikt savu viedokli par Pārkāpumu un sniegt atbildes uz uzdotajiem jautājumiem.

[2.5.] 2025. gada 21. februārī Inspekcijā saņemta Pašvaldības atbilde[4] (turpmāk – Atbildes vēstule) ar pievienotiem pielikumiem uz pieprasījumā norādītajiem jautājumiem.

[2.6.] Lietas materiālos atrodams 2025. gada 13. marta Inspekcijas amatpersonas ziņojums Nr. 2-5.1/60 "*Par pārbaudes lietas Nr. L-2-6/5863 sadalīšanu un slēgšanu*", ar kuru konstatēts, ka pārbaudes lieta Nr. L-2-6/5863 par personas datu aizsardzības pārkāpumu tiek sadalīta, uzsākot atsevišķas pārbaudes pret katru no 45 pārziņiem, tostarp Pašvaldību, ņemot vērā katra pārziņa individuālo rīcību un apstrādātāja uzraudzības kārtību.

[2.7.] Pamatojoties uz Inspekcijas rīcībā esošo informāciju, Inspekcija saskaņā ar Datu regulas 57. panta 1. punkta a) un h) apakšpunktu un Datu likuma 5. panta pirmās daļas 1. punktu 2025. gada 13. martā uzsāka pārbaudi par Pašvaldības rīcības, izmantojot ZZ Dats sniegtos VPS uzturēšanas pakalpojumus, atbilstību Datu regulas 5. panta 1. punkta f) apakšpunkta un 2. punkta, 24. panta 1. un 2. punkta, 25. panta 1. punkta, 28. panta 1. punkta, 3. punkta a), c), f) un h) apakšpunkta, 28. panta 9. punkta un 32. panta 1. punkta b) un d) apakšpunkta un 2. punkta prasībām tās veiktajā personas datu apstrādē (turpmāk – Pārbaudes lieta[5]).

[2.8.] Ņemot vērā Pašvaldības sniegtās atbildes uz Inspekcijas informācijas pieprasījumu, 2025.gada 22.septembrī tika pieņemts Lēmums, ar kuru Inspekcija nolemj:

1) izteikt Pašvaldībai rājienu;

2) uzlikt par pienākumu Pašvaldībai līdz 2025. gada 28. novembrim:

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK

[2] Pārbaudes lieta Nr. L-2-6/5863

[3] Reģistrēts Inspekcijā 2025. gada 17. februārī ar Nr. 2-4.2/203-S

[4] Reģistrēts Inspekcijā 2025. gada 21. februārī ar Nr. 2-4.2/232-S

[5] Pārbaudes lieta Nr. L-2-6/5969

a) pārskatīt tās iekšējos personas datu apstrādes noteikumus, tostarp izstrādāt/atjaunināt Pašvaldības veiktās personas datu apstrādes risku novērtējumu un personas datu aizsardzības pārkāpumu (incidentu) reaģēšanas kārtību;

b) noslēgt ar apstrādātāju ZZ Dats atbilstošu datu apstrādes līgumu (noteikumus), tajā jo īpaši iekļaujot visas Datu regulā noteiktās prasības, lai tiktu nodrošināts datu subjektu personas datu aizsardzībai un iespējamiem riskiem atbilstošs drošības līmenis;

3) par šī lēmuma izpildi rakstveidā informēt Inspekciju, līdz 2025. gada 5. decembrim iesniedzot informāciju par veiktajām darbībām.

[2.9.] 2025. gada 20. oktobrī Inspekcijā saņemta Sūdzība, kurā Pašvaldība nepiekrīt Lēmumā norādītajam, uzskata, ka Lēmuma 1. punktā izteiktais rājiens ir nepamatots, un lūdz to atcelt.

[3] Izvērtējot Inspekcijas rīcībā esošos dokumentus, kā arī konstatētos apstākļus un to juridisko vērtējumu, Inspekcijas direktore

secina:

[3.1.] Datu likuma 23. pantā noteikts, ka Inspekcija, pieņemot Datu regulas 58. pantā noteiktos lēmumus, attiecībā uz tiesiskā pienākuma uzlikšanu, piemēro Administratīvā procesa likumu (turpmāk – APL).

Saskaņā ar APL 1. panta trešo daļu administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. Atbilstoši APL 77. panta pirmajai daļai iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu iesniedz rakstveidā vai mutvārdos iestādei, kura izdevusi šo aktu. Ņemot vērā, ka ar Lēmumu Pašvaldībai piemērots korektīvais līdzeklis, Inspekcijas Lēmums ir uzskatāms par administratīvo aktu, kas apstrīdams APL noteiktajā kārtībā.

[3.2.] Atbilstoši APL 79. panta pirmajai daļai administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, bet, ja rakstveidā izdotajā administratīvajā aktā nav norādes, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt, — viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Ņemot vērā Lēmuma [1] punktā norādīto attiecībā uz Sūdzības saņemšanas dienu, Inspekcija secina, ka Sūdzība ir iesniegta noteiktajā termiņā, līdz ar to tās izskatīšana ir pieļaujama.

[3.3.] Sūdzībā norādīts, ka no Inspekcijas amatpersonas 2025. gada 23. jūlija lēmuma Nr. 01630000100325-3 pārbaudes lietā Nr. L-2-6/5930 (turpmāk – ZZ Dats Lēmums) secināms, ka Pārkāpuma cēlonis bija ZZ Dats darbinieka pieļauta kļūda ugunsmūra konfigurācijas izmaiņu ieviešanā. Pašvaldība uzskata, ka šādā situācijā nav tieši atbildīga par minēto pārkāpumu, un tāpēc rājiens ir izteikts nepamatoti.

[3.3.1.] Pašvaldības argumentācija būtībā balstās uz kļūdainu pieņēmumu, ka pārziņa atbildība beidzas tur, kur sākas apstrādātāja atbildība, taču Datu regula nosaka pretējo.

Šāda argumentācija ir pretrunā arī Datu regulas 5. panta 2. punktā ietvertajam pārskatatbildības principam. Atbilstoši minētajam principam tieši pārzinis – Pašvaldība – ir atbildīga par personas datu aizsardzības principu ievērošanu un tam ir jāspēj uzskatāmi pierādīt, ka tas tos ievēro. Šo atbildību nevar vienkārši "deleģēt" apstrādātājam. Pārzinis attiecībās ar datu subjektu ir primāri atbildīgais.

[3.3.2.] Datu regula nošķir pārziņa un apstrādātāja atbildību. Atbilstoši Datu regulas 4. panta 7) apakšpunktam pārzinis nosaka personas datu apstrādes nolūkus, kā arī līdzekļus personas datu apstrādei, savukārt, apstrādātājs saskaņā ar Datu regulas 4. panta 8) apakšpunktu apstrādā personas datus pārziņa vārdā.

Datu regulas 28. pants 1. punkts ļauj pārzinim personas datu apstrādei piesaistīt apstrādātāju. Vienlaikus pārzinis ir atbildīgs par to, ka izmanto tikai tādus apstrādātājus, kas sniedz pietiekamas garantijas, ka tiks nodrošināti atbilstoši tehniski un organizatoriskie pasākumi datu subjektu tiesību aizsardzībai. Ievērojot Datu regulas normu saturu, Pašvaldība arī ir vainojama notikušajā Pārkāpumā, jo kā pārzinis ir atbildīga par personas datu apstrādes nolūka un līdzekļu noteikšanu, kā arī apstrādātāja uzraudzību un kontroli, pārliecinoties, ka apstrādātājs izmanto atbilstošu tehniskus un organizatoriskus pasākumus personas datu aizsardzībai, neskatoties uz to, ka Pārkāpums notika ZZ Dats darbinieka pieļautās kļūdas rezultātā.

Attiecīgi Pašvaldības arguments, ka Pārkāpumā vainojams ZZ Dats, tāpēc Pašvaldība nav par to atbildīga, šajā situācijā nav piemērojams, jo Pašvaldība ir datu pārzinis, kas nosaka apstrādes nolūkus un līdzekļus, tāpēc īstenojot apstrādātāja uzraudzību tieši Pašvaldībai kā pārzinim bija jāpārliecinās, ka ZZ Dats ir ieviesis Datu regulas 32. panta 1. punkta b) un d) apakšpunkta un 2. panta prasībām atbilstošus tehniskos un organizatoriskos pasākumus. Tāpēc Inspekcijas direktore secina, ka notikušajā Pārkāpumā ir konstatējama arī Pašvaldības atbildība, jo tā pilnvērtīgi neizpildīja pārziņa pienākumus, attiecīgi nenodrošinot pietiekamu un atbilstošu uzraudzību pār apstrādātajā veiktajām darbībām.

[3.3.3.]Pašvaldībai rājiens nav izteikts par to, ka tā pati pieļāva ugunsmūra konfigurācijas kļūdu, bet par to, ka tā nav nodrošinājusi pietiekamu uzraudzību par apstrādātāja veiktajām darbībām.

Cilvēciskā kļūda ir paredzams un pārvaldāms risks, līdz ar to bija nepieciešams ieviest tādus pasākumus, kas šos riskus mazinātu. Konkrētajā gadījumā Pašvaldība nebija veikusi darbības, lai pārliecinātos, ka atbilstoši pasākumi ir ieviesti no apstrādātāja puses.

[3.4.] Pašvaldība norāda, ka tai nav zināms ZZ Dats Lēmuma tiesiskais statuss un saturs, lai gan Inspekcija uz to atsaucas savā Lēmumā.

Inspekcijas direktore paskaidro, ka ZZ Dats Lēmums nav administratīvais akts administratīvā procesa ietvaros, bet gan lēmums administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros.

Neatkarīgi no minētā lēmuma spēkā stāšanās, nav apstrīdams fakts, ka ir noticis datu aizsardzības pārkāpums. Inspekcija uz ZZ Dats Lēmumu atsaucās, lai norādītu, ka ir pierādīts fakts, ka incidents vispār ir noticis. Neviena no iesaistītajām pusēm līdz šim nav noliegusi to, ka šāds incidents tiešām ir noticis, un kura rezultātā laika posmā no 2024. gada 29. oktobra līdz 2.novembrim nenoskaidrotām personām bija izdevies no vairākām interneta vietnēm nelikumīgi piekļūt ZZ Dats informācijas sistēmu datu bāzēm. Attiecīgi atsauce uz ZZ Dats Lēmumu tika veikta, lai norādītu uz konkrētu faktu, kas ir noticis un ko nav iespējams atcelt, nevis uz lēmumā izdarīto juridisko analīzi.

[3.5.] Sūdzībā norādīts, ka Pašvaldībai saskaņā ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras veikto iepirkumu ir pienākums iegādāties ZZ Dats izstrādāto un nodrošināto VPS programmatūru, un Pašvaldība savu funkciju nodrošināšanai objektīvi nevar izvēlēties citu apstrādātāju, kā tikai ZZ Dats.

Inspekcijas direktore norāda, ka apstāklis, ka kādas sistēmas izmantošana bija obligāta vai noteikta normatīvajos aktos, neatceļ pārziņa pienākumu nodrošināt, ka datu apstrāde atbilst Datu regulai. Pretējā gadījumā, ja pārzinim nebūtu iespējams uzraudzīt apstrādātāju tikai tāpēc, ka sistēma ir obligāta, tas radītu situāciju, kurā neviena valsts pārvaldes iestāde nav atbildīga par veikto personas

datu apstrādi. Pat, ja apstrādātājs ir noteikts ar likumu, pārzinim joprojām jānodrošina, ka starp pusēm ir atbilstošs līgums vai cits saistošs juridisks akts, kas reglamentē apstrādi un noteic pārziņa un apstrādātāja lomu sadalījumu. Vēl vairāk, ja apstrādātājs ir noteikts centralizētā iepirkumā, pārzinim apstrādātāja sniegtajām garantijām jāpieiet vēl kritiskāk - slēdzot līgumu, jāpārbauda un jāpieprasa šo garantiju izpilde.

Inspekcijas direktore norāda, ka Pašvaldība kā datu apstrādes pārzinis ir atbildīgs par tās veikto personas datu apstrādi. Un Datu regula neparedz izņēmuma gadījumus, kad pārziņa pārskatatbildība nebūtu piemērojama. Līdz ar to apstāklis, ka Pašvaldība nevarēja izvairīties no VPS izmantošanas, neatbrīvo Pašvaldību no atbildības.

[3.6.] Pašvaldība paļāvās uz ZZ Dats ISO 27001 sertifikātu, kas deva Pašvaldībai pārliecību, ka ZZ Dats kā apstrādātājs izpilda nepieciešamās tehniskās un organizatoriskās prasības.

Nenoliedzami, ka ISO 27001 sertifikāts ir starptautiski atzīts standarts informācijas drošības pārvaldības sistēmām, kas apliecina, ka organizācija ir ieviesusi sistēmisku un efektīvu pieeju informācijas drošības riska pārvaldībai, kas nodrošina konfidencialitāti, integritāti un pieejamību tās pārvaldītajai informācijai[6]. Vienlaikus šāda sertifikāta esamība pakalpojuma sniedzējam tikai norāda uz viņa ieviestajiem informācijas pārvaldības sistēmas drošības risinājumiem, taču neatceļ pārziņa pienākumus uzraudzīt apstrādātāja darbību, kā arī nenozīmē, ka apstrādātājs izpilda visas Datu regulā noteiktās prasības. Papildus jāņem vērā, ka ISO sertifikāts apliecina, ka apstrādātājam ir izveidota sistēma un pastāv procesi, bet tas negarantē, ka darbinieki šos procesus izpilda. Konkrētajā gadījumā pārkāpums ir radies, nevis tāpēc, ka nepastāvēja procesi, ko garantē ISO sertifikāts, bet gan izpildes kļūdas, kontroles trūkuma rezultātā.

Turklāt pašvaldības arguments par to, ka sertifikācija pati par sevi dod pārliecību, ka apstrādātājs ir uzticams un nodrošina datu aizsardzību, neiztur kritiku, jo pārkāpums notika, neskatoties uz sertifikāta esamību. Līdz ar to atsaukšanās uz ISO sertifikātu kā pietiekamu garantiju neatbilst riskā balstītas pieejas principam un neatbilst Datu regulas mērķim nodrošināt faktisku, nevis formālu atbilstību. Proti, sertifikācija var būt viens no pierādījumiem, nevis pilnīgs pārziņa atbrīvojums no atbildības. Sertifikācija automātiski nepadara pārziņa rīcību par atbilstošu Datu regulas prasībām.

No Datu regulas 28. panta 1. punkta izriet pārziņa pienākums izmantot tikai tādus apstrādātājus, kas sniedz pietiekamas garantijas, ka tiks īstenoti atbilstoši tehniskie un organizatoriskie pasākumi tādā veidā, ka apstrādē tiks ievērotas Datu regulas prasības. Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas (turpmāk – EDPB) 2020. gada jūlija pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR (turpmāk – Pamatnostādnes 07/2020) ir noteikts, ka "pienākums izmantot tikai tādus apstrādātājus, kuri "sniedz pietiekamas garantijas", kas iekļauts Datu regulas 28. panta 1. punktā, ir pastāvīgs pienākums. Tas nebeidzas brīdī, kad pārzinis un apstrādātājs noslēdz līgumu vai citu juridisku dokumentu. Pārzinim drīzāk ir atbilstīgos intervālos jāpārbauda apstrādātāja sniegtās garantijas, tostarp vajadzības gadījumā veicot revīzijas un pārbaudes."[7] Šo pieeju apliecina arī Tiesas

[6] Informācija pieejama - https://www.iso.org/obp/ui/en/#iso:std:iso-iec:27001:ed-3:v1:en

[7] Skat. Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas 2020. gada jūlija pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR. Pieejamas: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-072020-concepts-controller-and-processor-gdpr_en

spriedumi, kuros Tiesa norāda, ka pārzinim ir jāspēj pierādīt, ka tas reāli ietekmē un kontrolē apstrādes līdzekļus un apstākļus[8].

Inspekcijas Lēmuma 3.4. un 3.5. apakšpunktā jau norādīts, ka Pašvaldība nav paredzējusi līgumiskus vai organizatoriskus mehānismus, kas ļautu tai faktiski pārliecināties par apstrādātāja darbību (piemēram, audita rezultātu pieprasīšanu, atskaišu saņemšanu par ugunsmūra konfigurāciju vai izmaiņām sistēmā). Līdz ar to Inspekcijas direktore secina, ka apstrādātāja uzraudzība tika aizstāta ar formālu paļaušanos uz ISO sertifikātiem, kas neatbilst Datu regulas 5. panta 2. punktā nostiprinātajam pārskatatbildības principam, kā arī Datu regulas 28. panta 1. un 2. punktā pārzinim noteiktajām prasībām.

[3.7.] Pašvaldība norāda, ka Inspekcija nav ņēmusi vērā Atbildes vēstulē sniegto informāciju, ka ZZ Dats nav informējis Pašvaldību par meklēšanas indeksa *[..]* risinājuma izmantošanu. Pašvaldība par šī risinājuma izmantošanu uzzināja tikai no ZZ Dats 2024. gada 15. novembra vēstules, kurā ZZ Dats informēja Pašvaldību, ka "izmantojot Sistēmas infrastruktūras ievainojamību, notikusi nelikumīga piekļuve meklēšanas indeksam *[..]*".

Pašvaldība norāda, ka saskaņā ar Datu regulas 28. panta 10. punktu, ja apstrādātājs pārkāpj Datu regulu, nosakot apstrādes nolūkus un līdzekļus, apstrādātāju uzskata par pārzini attiecībā uz šo personas datu apstrādi. Tādējādi ZZ Dats patstāvīgi nosakot apstrādes līdzekļus uzskatāms par pārzini, kurš ir atbildīgs par Pārkāpumu, jo Pašvaldība nav tiesīga fiziski kontrolēt ZZ Dats darbinieka rīcību ugunsmūra konfigurācijas izmaiņu ieviešanas procesā. Tāpēc atbilstoši Datu regulas 82. panta 2. punktu, ZZ Dats ir tieši atbildīgs par Pārkāpumu, tā radīto kaitējumu un no tā izrietošajām tiesiskajām sekām.

Inspekcijas direktore norāda, ka lietā nav strīda par to, ka datu apstrādes nolūkus nosaka pārziņi, proti, pašvaldības. Attiecībā uz apstrādes līdzekļiem norādāms, ka atbilstoši Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādnēs 07/2020[9] norādītajam var izšķirt būtiskos un nebūtiskos līdzekļus. "Būtiskie līdzekļi" tradicionāli un pēc būtības tiek rezervēti pārzinim. Nebūtiskos līdzekļus var noteikt arī apstrādātājs, taču būtiskie līdzekļi jānosaka pārzinim. "Būtiskie līdzekļi" ir līdzekļi, kas ir cieši saistīti ar apstrādes nolūku un apjomu, piemēram, apstrādājamo personas datu veids ("kādi dati tiks apstrādāti?"), apstrādes ilgums ("cik ilgi tie tiks apstrādāti?"), saņēmēju kategorijas ("kam būs piekļuve tiem?") un datu subjektu kategorijas ("kuru subjektu personas dati tiek apstrādāti?"). Būtiskie līdzekļi, tāpat kā apstrādes nolūks, ir cieši saistīti arī ar jautājumu par to, vai apstrāde ir likumīga, nepieciešama un samērīga. "Nebūtiskie līdzekļi" attiecas uz praktiskākiem īstenošanas aspektiem, piemēram, uz konkrēta aparatūras vai programmatūras veida izvēli vai detalizētiem drošības pasākumiem, kurus var atstāt apstrādātāja ziņā.[10] Tā kā ZZ Dats nodrošina sistēmas uzturēšanas pakalpojumu pašvaldībām, no iepriekš minētā var secināt, ka tā nosaka nebūtiskos līdzekļus, tostarp arī meklēšanas indeksa risinājuma ieviešanu. Atbilstoši iepriekš minētajām pamatnostādnēm praktiskie īstenošanas aspekti atstājami apstrādātāja ziņā.

Tāpēc arī Pašvaldības norāde par to, ka SIA neievēroja "Vienotas pašvaldību sistēmas uzturēšanas noteikumi 2024" (turpmāk - VPS noteikumu) 23. punktu, un neinformēja Pašvaldību par

---

[8] Skatīt Tiesas 2023. gada 14. decembra spriedums lietā Nr. C-340/21 un 2023. gada 5. decembra spriedums lietā Nr. C-683/21

[9] Skat. Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas 2020. gada jūlija pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR. Pieejamas: https://www.edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-072020-concepts-controller-and-processor-gdpr_en, 9. lpp.

[10] Turpat, 14. lpp.

plānotajām izmaiņām VPS darbā, šajā situācijā nav piemērojams. VPS noteikumu 23. punkts paredz, ka apstrādātājs informē pašvaldību par <u>būtiskām</u> izmaiņām sistēmas funkcionalitātē. Savukārt, tā kā meklēšanas indeksa [..] ieviešana, nav uzskatāma par būtisko datu apstrādes līdzekli, tad nevar uzskatīt, ka SIA ir rīkojies patvaļīgi, un tāpēc vienpersoniski ir atbildīgs par radušos pārkāpumu. Tā kā SIA meklēšanas indeksu [..] ieviesa, lai izpildītu personas datu apstrādi pārziņa noteiktā nolūkā, kā arī šis apstrādes līdzeklis nav uzskatāms par būtisko apstrādes līdzekli, tad attiecīgi secināms, ka par veikto datu apstrādi ir atbildīga Pašvaldība kā datu pārzinis.

Inspekcijas direktore norāda, ka pārbaudē pret ZZ Dats notikušo personas datu apstrādes pārkāpumu netika konstatēts, ka ZZ Dats būtu darbojies kā pārzinis, tādēļ Pašvaldības argumentācija par apstrādātāja statusa pārtapšanu par pārzini ir nepamatota, un Inspekcijas direktore atzīst korektīvā līdzekļa piemērošanu par tiesisku un samērīgu, jo tā vērsta uz pārziņa pienākumu pienācīgu izpildi nākotnē. Apstrāde notika Pašvaldības uzdevumā, lai nodrošinātu informācijas sistēmas darbību, un kļūda radās tehniskas neprecizitātes dēļ, nevis nolūkā izmantot datus neatkarīgi.

Tāpat Inspekcijas direktore nevar piekrist Pašvaldības norādījumam, ka tā nevar uzņemties katra darbinieka fizisku uzraudzību, jo tas būtu pretrunā lomu sadalījumam. Lēmumā netika ietverta prasība veikt fizisku uzraudzību vai nodarboties ar apstrādātāja darbinieku mikromenedžmentu. Ar Lēmumu tika konstatēts, ka Pašvaldība nebija ieviesusi standarta procedūras – noslēgusi Datu regulai atbilstošu līgumu, kurā būtu skaidri aizliegts apstrādātājam ieviest jebkādus jaunus, būtiskus apstrādes līdzekļus bez rakstiskas pārziņa piekrišanas, kā arī nodrošinājusi sev audita un pārbaudes tiesības, lai periodiski pārbaudītu, kādus tehniskos līdzekļus apstrādātājs izmanto.

[3.8.] Sūdzībā Pašvaldība nenoliedz, ka starp pusēm nebija noslēgts personas datu apstrādes līgums, taču Pašvaldības ieskatā Datu regulas 28. panta 3. punkts paredz, ka apstrādi var reglamentēt ar līgumu vai ar citu juridisku aktu. Pašvaldība norāda, ka starp Pašvaldību un ZZ Dats noslēgtais pakalpojuma sniegšanas līgums paredzēja arī vienošanos par "Vienotās pašvaldību sistēmas uzturēšanas noteikumiem" (turpmāk – Noteikumi). Šo Noteikumu punkti, proti, 44. un 46. punkts, regulē personas datu apstrādi. Attiecīgi Pašvaldība uzskata, ka tādējādi ir izpildījusi Datu regulas 28. panta 3. punkta prasības. Pašvaldība arī uzskata, ka šāda līguma esamība vai neesamība negarantēs to, ka ZZ Dats faktiskā rīcība atbildīs noslēgtā līguma prasībām.

Inspekcijas direktore secina, ka Lēmuma pieņemšanas ietvaros amatpersona ir izvērtējusi norādīto dokumentu saturu, tai skaitā apstrīdēšanas iesniegumam pievienotos Noteikumus, un Lēmuma [3.6] apakšpunktā secinājusi, ka starp Pašvaldību un ZZ Dats nav noslēgts personas datu apstrādes līgums. Lai gan atsevišķi noteikumi ir minēti Vienošanās un Noteikumos, tie ir pārāk vispārīgi.

Inspekcijas direktore norāda, ka personas datu aizsardzība nav tikai formāls nosacījums, kas cita starpā ir iekļaujams pakalpojuma sniegšanas Noteikumos, kuros vispārīgi ir norādīta atsauce uz Datu regulas prasību ievērošana. Ņemot vērā, ka Pašvaldība savu funkciju nodrošināšanai apstrādā ievērojamu personas datu apjomu, tad Pašvaldība ir atbildīga par šo datu drošību, integritāti un konfidencialitāti. Notikušais Pārkāpums norāda uz to, ka Pašvaldībai būtu nepieciešams pārvērtēt esošo personas datu apstrādes uzraudzības kārtību, lai tā nodrošinātu atbilstošas personas datu aizsardzības garantijas, kā arī ļautu Pašvaldībai kā pārzinim uzraudzīt apstrādātāja izmantotos personas datu apstrādes tehniskos un organizatoriskos risinājumus.

Datu regulas 28. panta 3. punktā ietvertais regulējums ir nevis par noslēgtās vienošanas formu (tiek pieļautas dažādas vienošanās formas, būtiski, lai tā ir noslēgta rakstiski[11]), bet gan saturu, attiecīgi tas izvirza prasības un nosacījumus personas datu apstrādei, kuras ir jānoregulē, skaidri nosakot pārziņa un apstrādātāja atbildību. Attiecīgi pārzinis nevar uzskatīt, ka ir izpildījis 28. panta 3. punkta saturiskās prasības ar atsevišķiem, vispārīgiem punktiem pakalpojuma sniegšanas līguma Noteikumos, jo Datu regulas 28. panta 3. punkts nosaka jautājumus, kas pārzinim un apstrādātājam savstarpēji ir jānoregulē.

Ņemot vērā minēto, Inspekcijas direktores ieskatā Noteikumi, kas vienpersoniski parakstīti no Pašvaldības puses, nevar aizstāt personas datu apstrādes līgumu starp pārzini un apstrādātāju. Tieši tādēļ Datu regulas 28. panta 3. punkts noteic datu apstrādes līguma nepieciešamību, kas tieši paredz noteikt atbildību, tiesības un pienākumus starp pārzini un apstrādātāju.

[3.9.] Pašvaldība norāda, ka ir izpildījusi Datu regulas prasības, un 72 h laikā no informācijas par kiberincidentu saņemšanas no ZZ Dats, par to ziņojusi Inspekcijai.

Datu regulas 33. panta 1. punkts nosaka, ka personas datu aizsardzības pārkāpuma gadījumā pārzinis bez nepamatotas kavēšanās, bet ne vēlāk kā 72 stundu laikā, kad kļuvis zināms par pārkāpumu, paziņo par to iestādei. Pašvaldība ir informējusi Inspekciju par notikušo Pārkāpumu (skat. [2.1.] apakšpunktu), attiecīgi secināms, ka Pašvaldība ir ievērojusi Datu regulas 33. panta 1. punkta prasību.

Lēmuma [3.4] apakšpunkts, uz kuru ir atsaukusies Pašvaldība, skaidro, ka pārzinim ir jānodrošina, ka personas datu apstrāde notiek saskaņā ar Datu regulu. Tas, ka Pašvaldība ir noteiktajā termiņa ziņojusi Inspekcijai par konstatēto pārkāpumu, norāda, ka Pašvaldība ir ievērojusi vienu no pārzinim noteiktajām Datu regulas prasībām. Taču Inspekcijas konstatētais Pašvaldības pārkāpums nav saistīts ar Datu regulas 33. pantu, bet gan citiem Datu regulas pantiem, kas paredz Pašvaldības kā datu pārziņa pienākumu nodrošināt VPS drošības pārbaudi kā arī ZZ Dats kontroli un uzraudzību. Tas, ka Pašvaldība ir ievērojusi vienu no Datu regulas nosacījumiem, nenozīmē, ka nav konstatējams pārkāpums attiecībā uz citām Datu regulas prasībām, kas Pašvaldībai bija jāievēro kā pārzinim.

[3.10.] Pašvaldība nepiekrīt Inspekcijas secinājumam, ka Pašvaldība nav veikusi risku izvērtējumu vai noteikusi konkrētus un īstenojamus drošības pasākumus veicamajai personas datu apstrādei. Pašvaldība Sūdzībā vērš uzmanību, ka jau Atbildes vēstulē norādīja, ka Jūrmalas valstspilsētas 2023. gadā veiktais audits attiecināms uz visām pašvaldībām, jo visas Latvijas pašvaldības (izņemot Rīgu) 2024. gadā iegādājās identisku VPS uzturēšanas pakalpojumu. Papildus tam Pašvaldība atsaucas uz Inspekcijas 2025. gada 11. februāra vēstuli Nr. 7-4.2/19-N (turpmāk – Inspekcijas vēstule), kurā Inspekcija norādījusi, ka revīzijas prasības var tikt attiecinātas uz visām pašvaldībām, ja prasības ir identiskas.

Inspekcijas direktore norāda, ka Datu regula paredz katra pārziņa atbildību, jo katrs pārzinis veic personas datu apstrādi atbilstoši saviem apstrādes nolūkiem, attiecīgi uzņemoties individuālu atbildību par personas datu aizsardzību personas datu apstrādes procesā. Tas nozīmē, ka katra pašvaldība ir patstāvīgs pārzinis attiecībā uz saviem datiem (Datu regulas 4. panta 7. punkts), līdz ar to arī ir individuāli atbildīga par savu apstrādes procesu. Citi pārziņi var sniegt informatīvu pamatojumu, bet viņu veiktais audits nevar aizstāt pārziņa paša veikto izvērtējumu. Turklāt, Jūrmalas

[11] Skat. Datu regulas 28. panta 9. punktu – " Šā panta 3. un 4. punktā minētais līgums vai cits juridiskais akts ir sagatavots rakstiskā formā, tostarp elektroniski"

pašvaldības 2023.gadā veiktajā auditā tika identificēti vērā ņemami informācijas drošības riski, savukārt no Pašvaldības nav informācijas kā un vai ir sekojusi kāda rīcība šo risku mazināšanai.

Papildus tam katra pašvaldība var veikt VPS konfigurāciju, pielāgojot to atbilstoši savām vajadzībām un saviem apstrādes nolūkiem, piemēram, izvēlētos attiecīgos sistēmas moduļus, pašvaldībām var būt piešķirtas atšķirīgas piekļuves tiesības noteikta veida personālam, kā arī sistēmas lietotāju skaits katrā pašvaldībā var būtiski atšķirties. Tāpēc pat, ja dažādas pašvaldības izmanto vienu un to pašu sistēmu, to organizatoriskie procesi, risinājumi un riska līmeņi var atšķirties. Arī Datu regulas 32. panta 1. punkts kopsakarā ar Datu regulas 5. panta 2. punktu nosaka, ka pienākums īstenot personas datu aizsardzības pasākumus ir attiecināms uz katru pārzini atsevišķi.

Informācija, ka cita juridiska persona ir veikusi auditu, nav juridiski saistošs pierādījums, ko Pašvaldība var uzrādīt, lai pierādītu savu pienākumu izpildi. Ja sekotu Pašvaldības loģikai, līdzīgi varētu secināt, ka nav nepieciešams iziet tehnisko apskati automašīnai, ja tās pašas markas, modeļa un izlaiduma automašīnai tehnisko apskati nesenā pagātnē izgājis kaimiņš.

Direktore piekrīt, ka neviens normatīvais akts nenosaka konkrētu audita biežumu, tieši tādēļ pārzinim pašam jāspēj pamatot, kāpēc tā izvēlētais audita biežums ir atbilstošs riskam. Lēmums neveikt nekādu kontroli, jo kāds cits to ir darījis, nav uzskatāms par riskā balstītu un atbilstošu Datu regulai.

[3.11.] Pašvaldība vērš Inspekcijas uzmanību, ka jau 2021. gadā tika apstiprināti iekšējie noteikumi "Personas datu aizsardzības pārkāpuma atklāšanas, novēršanas un paziņošanas kārtība" (turpmāk – Iekšējās kārtības noteikumi), kuru mērķis ir noteikt vienotu kārtību, lai atklātu, pārtrauktu, novērstu un reģistrētu personas datu aizsardzības pārkāpumus un ziņotu par konstatētajiem pārkāpumiem uzraudzības iestādei un datu subjektiem normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, kā arī lai novērstu šo pārkāpumu radītās sekas un novērstu turpmākus pārkāpumus. Kā arī informē Inspekciju, ka uz Sūdzības iesniegšanas datumu ir noslēgts Fizisko personu datu apstrādes līgums ar ZZ Dats (reģistrēts Pašvaldībā ar Nr.7.4.8/25/595).

Attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpumu (incidentu) reaģēšanas kārtību, norādāms, ka fakts, ka Pašvaldībā pastāv dokuments ar noteikumiem par rīcību datu aizsardzības incidentu gadījumos, pats par sevi nenozīmē, ka šī kārtība praksē efektīvi darbojas. Pašvaldība atsaucas uz 2021. gada 8. jūlijā apstiprinātu "Personas datu aizsardzības pārkāpumu atklāšanas, izmeklēšanas un ziņošanas kārtību". Vienlaikus šī kārtība attiecas uz veicamajām darbībām pārkāpuma gadījumā Valmieras domē un Pašvaldībā, nevis uz sadarbību starp Pašvaldību un apstrādātāju ZZ Dats.

Fakts, ka Pašvaldība pēc incidenta un Inspekcijas pārbaudes uzsākšanas noslēdza jaunu, iespējams, atbilstošu līgumu, ir tiešs apliecinājums tam, ka iepriekšējā līgumā ietvertās normas nebija atbilstošas vai pietiekamas. Korektīvais līdzeklis – rājiens – tiek piemērots par pārkāpumu, kas jau ir noticis un radījis datu noplūdi. Rīcība pēc faktiskā notikuma nemaina pagātnē izdarīto pārkāpumu.

[3.12.] Pašvaldība vērš uzmanību uz Datu regulas 58. panta 2. punkta b) apakšpunkta redakciju, proti tiesībām izteikt rājienu pārzinim vai apstrādātājam, ja ar apstrādes darbībām ir tikuši pārkāpti Datu regulas noteikumi. Datu regulas 4. panta 2) apakšpunkts definē apstrādes darbības, taču Inspekcija Lēmumā nav pateikusi, kuras apstrādes darbības Datu regulas izpratnē Pašvaldība kā pārzinis ir pārkāpusi.

Datu regulas 4. panta 2) apakšpunktā sniegtā definīcija parāda, ka personas datu apstrāde ir plašs jēdziens un ietver sevī daudzveidīgas darbības, ko var veikt ar personas datiem. Pārziņa atbildības gadījumā runa ir par apstrādes darbību kopumu, nevis konkrētajām apstrādes darbībām,

piemēram, apstrādes nolūka noteikšana, apstrādes organizēšana, drošības pasākumu noteikšana personas datu apstrādei, un citas pārziņa veiktas darbības, lai nodrošinātu Datu regulas prasību ievērošanu. Nosakot pārziņa atbildību "apstrādes darbības", būtu interpretējamas, ka visu apstrādes procesu kopums, kas tiek veikts ar personas datiem pārziņa vārdā. Inspekcijas Lēmumā norādot uz Pašvaldības pārkāpumu, tiek secināts, ka ir pārkāptas Datu regulas prasības, kas izvirzītas personas datu apstrādes procesam kopumā, par kura izveidi ir atbildīgs tieši pārzinis. Pašvaldības gadījumā ir secināms, ka pārzinis nav nodrošinājis šo procesu organizāciju atbilstoši Datu regulas prasībām, kas noteiktas Datu regulas 5. panta 2. punktā, 24. panta 1. un 2. punktā, 25. panta 1. punktā, 28. panta 1., 3. punktā un 9. punktā, kā arī 32. panta 1. un 2. punktā.

[3.13.] Sūdzībā Pašvaldība norāda, ka gadījumā, ja nepamatoti izteiktais rājiens netiek atcelts, tas var radīt situāciju, ka datu subjekti varētu vērsties tiesā ar prasībām pret Pašvaldību, pieprasot kompensēt iespējamus zaudējumus par nodarītu kaitējumu, kas nav radušies Pašvaldības dēļ.

Inspekcijas direktore vērš Pašvaldības uzmanību, ka rājiens atbilstoši Datu regulas 148. apsvērumam tiek piemērots nenozīmīga pārkāpuma gadījumā. Rājiens tiek piemērots, lai konstatētu Datu regulas pārkāpuma faktu, vienlaikus apzinoties, ka šī pārkāpuma sekas nav tik smagas, lai piemērotu citus korektīvos līdzekļus, piemēram, naudas sodu. Tā kā ievērojot Lēmuma iepriekšējos punktos minētos argumentus ir konstatējams, ka Pašvaldība, rīkojoties kā pārzinis, ir pārkāpusi Datu regulas prasības, nav uzskatām, ka rājiens būtu izteikts nepamatoti.

Attiecībā uz personas tiesībām prasīt kompensāciju, norādāms, ka atbilstoši Datu regulas 82. panta 1. punktam personai, kurai šīs regulas pārkāpuma rezultātā ir nodarīts materiāls vai nemateriāls kaitējums, ir tiesības no pārziņa vai apstrādātāja saņemt kompensāciju par tai nodarīto kaitējumu. Vienlaikus šobrīd nostiprinājusies Eiropas Savienības tiesas prakse paredz, ka "Datu regulas tiesību normu pārkāpums pats par sevi nav pietiekams, lai rastos "kaitējums" Datu regulas 82. panta 1. punkta izpratnē."[12] Papildus tam, lai personai rastos tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu Datu regulas 82. panta 1. punkta izpratnē, tai ir jāspēj pierādīt cēloņsakarība starp Datu regulas normas pārkāpumu un personai radīto kaitējumu, proti, ir jāizpildās trīs kumulatīviem nosacījumiem – 1) personas datu apstrāde, kura veikta, pārkāpjot Datu regulas normas, 2) kaitējums, kas nodarīts datu subjektam, un 3) cēloņsakarība starp nelikumīgo apstrādi un šo kaitējumu.[13] Attiecīgi datu subjektam vēršoties tiesā ar prasību par nodarītā kaitējuma kompensāciju, būtu arī jāpierāda cēloņsakarība starp Pašvaldības darbībām, pārkāpjot Datu regulas normas, un datu subjektam radīto kaitējumu. Apstāklis, ka datu subjekts var izmantot savas Datu regulā paredzētas tiesības un prasīt kompensāciju no pārziņa, nav iemesls, lai pārzinim neliktu rājienu vai uzskatītu rājienu par prettiesisku.

[3.14.] Saskaņā ar APL 81. panta pirmo daļu, Inspekcija lietu skata pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. Izskatot lietu, Inspekcijai jāpieņem viens no šā panta otrajā daļā noteiktajiem lēmumiem.

Ievērojot minēto un izvērtējot lietas faktiskos apstākļus Inspekcijas direktore secina, ka Pašvaldības sūdzība ir izskatīta pēc būtības un Lēmums atstājams negrozīts atbilstoši APL 81. panta otrās daļas 1) apakšpunktam.

[12] EST sprieduma lietā Nr. C-507/23 "A pret Patērētāju tiesību aizsardzības centru" 29. punkts
[13] EST sprieduma lietā Nr. C-300/21 "Österreichische Post" 32. – 36. punkts, kā arī EST spieduma lietā Nr. C-507/23 24. punkts

Ņemot vērā minētos faktiskos un tiesiskos apstākļus, pamatojoties uz Datu regulas 4. panta 7) un 8) apakšpunktu, 5. panta 2. punktu, 24. panta 1. punktu, 28. panta 1., 3. un 9. punktu, 32. panta 1. un 2. punktu un 58. pantu 2. punkta b) apakšpunktu, Fizisko personu datu apstrādes likuma 23. pantu, Administratīvā procesa likuma 1. panta trešo daļu, 76. panta trešo daļu, 77. un 79. panta pirmo daļu, 81. panta pirmo un otro daļu Inspekcijas direktore

nolemj:

– atstāt negrozītu Datu valsts inspekcijas 2025. gada 22. septembra lēmumu Nr. 2-2.2/55.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo un otro daļu lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam, savukārt lēmumu paziņo adresātam atbilstoši Paziņošanas likumam. Paziņošanas likuma 9. panta 1^1 daļā noteikts, ka dokuments, kas nosūtīts uz oficiālo elektronisko adresi, uzskatāms par paziņotu otrajā darba dienā pēc tā nosūtīšanas.

Šo lēmumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188. pantu un 189. panta pirmo daļu un Fizisko personu datu apstrādes likuma 24. panta otro daļu un Tieslietu padomes 2025. gada 24. jūlija lēmumu Nr. 48 “Par tiesām, to darbības teritorijām un atrašanās vietām” var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Administratīvās rajona tiesas attiecīgajā tiesu namā pēc pieteicēja adreses [fiziskā persona — pēc deklarētās dzīvesvietas adreses, papildu adreses (Dzīvesvietas deklarēšanas likuma izpratnē) vai nekustamā īpašuma atrašanās vietas, juridiskā persona — pēc juridiskās adreses].

Direktore J.Macuka

[..]